

Baseret paa oplysninger indsamlet under Soeren Padkjaer's besoege 15-20. september 1975.

Generelle forhold

Cypern, der har ialt ca. 650.000 indbyggere, dækker et areal paa 9.251 km² - heraf kontrollerer tyrkerne (ca.120.000 indbyggere) nu ca. 40%, nemlig hele den nordoestlige del med byerne Famagusta, Kyrenia og Morphou samt den nordlige del af hovedstaden Nicosia. Op mod 200.000 graesk-cyprioter er flygtet fra disse omraader og lever nu i flygtningelejre, hos slaegtninge og venner paa den graeske del, hvorfra til gengæld ca.35.000 tyrkere mere eller mindre frivilligt har maattet rejse for at bosætte sig i den tyrkisk kontrollerede del.

Vort besoege gjaldt kun den graeske del af oeen - allerede foer invasionen var samtlige importører graekere; der er nu lavet en "sort liste" over firmaer, som handler med det besatte omraade; det er meget vanskeligt at komme fra den graeske til den tyrkiske del; og endelig er der os bekendt paa den tyrkiske del ikke noget marked for danske landbrugsvarer.

Levestandard

Befolkningen, der foer invasionen havde en af omraadets hoejeste per capita indkomster paa US\$ 1.313 (1973), har oplevet en betydelig nedgang i levestandarden. De godt 300.000 "fastboende" har maattet bidrage til at skabe uholdelige forhold for de 200.000 flygtninge, hvilket bl.a. er sket ved, at alle loenninger og andre indtaegter er reduceret med 10-25%. Undtagen for firmaer som har lidt tab ved invasionen, skal denne loenforskel videregives til flygtningehjaelpen og alle huslejer er desuden blevet reduceret med 20%. Loven loeber indtil 31.12.75, hvorefter den evt. kan forlaenges.

Turisme

De omraader, som tiltrak ca. 75% af oeens 265.000 turister (1973), nemlig Famagusta og Kyrenia, er nu under tyrkisk kontrol, hvilket sammen med den almindelige usikre situation har resulteret i en nedgang i ankomster paa ca. 90%. Turistindtaegterne var i 1973 paa ca. 375 mill. kr. og vaerdien af de efterladte faciliteter ca. 1,3 mia. kr. I de foerste 5 maaneder af 1975 ankom 1.860 turister mod 102.470 i samme tidsrum i fjor.

Produktion

Landbrug er traditionelt oeens vigtigste erhverv, hvor 90.000 personer finder beskaeftigelse, og som bidrager med ca. 20% til nationalproduktet. Omkring 45% af saavel den animalske som den vegetabiliske produktion samt 60% af eksportvaerdien kom fra det nu besatte omraade og det skoennes, at husdyr, ejendomme og udstyr til en vaerdi af over 200 mill. kr. har maattet efterlades. Industrien, der beskaeftiger 37.000 personer, og bidrog med 14% til nationalproduktet, er ligeledes haardt ramt, og det frygtes, at produktionsnedgangen har vaeret op til 50%, ligesom arbejdsstyrken ogsaa blev halveret.

Der var i marts 1975 registreret 24.238 arbejdsloese mod 3.657 paa samme tidspunkt ifjor. Der er dog en betydelig skjult arbejdsloeshed idet mange ikke er registreret, og tallet skoennes snarere at ligge paa 50.-60.000.

I et forsoeg paa at genopbygge produktionen er indfoert laane- og

garantiordninger, saaledes at firmaer, der mistede deres fabrik i forbindelse med invasionen, kan faa offentlig garanti paa 75% til genopfoerelse, ligesom der ydes kontante, lavtforrentede laan til landmaend. Det forloed under vort besog, at 120 landmaend i aar har benyttet sig af dette tilbud.

Importbegrænsninger

Et andet incitament til lokal produktion ligger i, at alle foedevareer, der kan produceres lokalt, for tiden ikke kan importeres. Siden juni skulle der ikke vaere givet importlicencer paa forarbejdede koedvarer (salami, bacon, hamburgers, poelser etc.) undtagen konserverede, ligesom den midlertidige import af aeg og fjerkrae ikke laengere er tilladt. Foreloebig skulle importforbudet mod koedvarer gaelde "nogle maaneder", og en evt. lempelse vil vaere betinget af, at landets nuvaerende skroebelige oekonomi undergaar en vaesentlig forbedring; dog kan lokal produktionsnedgang for en kortere periode medfoere tilladelse til "en-gangs-licencer".

FN-kontingentet

Til de respektive landes FN-styrker udskrives halvaarligt tender; saaledes ogsaa for de ca. 400 danske soldater, paa specialiteter som rullepoelse, havarti og danbo ost, poelser mm, hvilket kan importeres paa trods af forbudet mod de samme varer for det civile marked.

Importforhold

Importen foregaar nu via Limassol, hvor der i den nye havn er plads til ca. 8 skibe (mod 12 i Famagusta), samt i mindre omfang Larnaca, som har kajplads til 2-3 skibe ad gangen.

Lufthavnen i Nicosia er stadig lukket for civiltrafik, og en nybygget lufthavn i Larnaca kan endnu kun tage mindre maskiner. Antallet af flyforbindelser er blevet kraftigt reduceret.

Vi skal erindre om det fra Veterinaerdirektoratet udsendte cirkulaere af 9.5.75 med oplysning om, at sundhedscertifikatet skal indeholde foelgende erklæring: "It is hereby certified that the goods herein described are deriving from animals born and reared in Denmark." Importoeren kan blive udsat for vanskeligheder, hvis denne erklæring ikke er paaført.

Centralbanken har dekretet, at betalingsoverfoersler foerst kan finde sted, naar "arrival notification"-dokument er blevet indgivet, hvilket kan medfoere et par dages forsinkelse i overfoerslerne.

Der er indfoert maximalpriser og kontrol med forhandlerfortjeneste. Der gives f.eks. 8% (for visse varer) til importoer/grossist samt 10% til detaillist, men da kommissionen ikke undersoges, vil det ofte vaere noedvendigt for importoeren at bede om "skjult" kommission, som evt. holdes i udlandet.

Foedevareimport

Paa grund af den ekstraordinaere situation efter invasionen maatte Cypern importere usaedvanlige maengder af foedevareer, ligesom der til flygtningehjaelp blev modtaget en del varer. Totalt er importen de foerste 5 maaneder af 1975 halveret i forhold til samme tidsrum i fjor, nemlig fra Cyprus Pounds (CP) 92,8 mill. til CP 46,4 mill., medens foedevareimporten er gaaet ned fra CP 16,2 mill. til CP 11,7 mill. Nedgangen er saerlig gaaet ud over luksusprodukter, hvortil i denne situation maa regnes de fleste danske varer, og har givet de billige

produkter fra isaer oestlandene en stoerre udbredelse end hidtil.

Koedkonserves

Vor eksport har de sidste 5 aar ligget paa omkring kr. 7 mill om aaret, hvilket har placeret os som den stoerste leverandoer. For poelser paa daase har vores andel vaeret op mod 90%, medens Holland for andre konserverede produkter maengdemaessigt, men langtfra vaerdimaessigt har haft den stoerste andel. I 1974 leverede Holland 8.609 cwt. til en vaerdi af CP 165.052, Danmark 6.960 cwt. til CP 213.971 og Kina 6.664 cwt. til CP 70.962. (Tallene er for pos. nr. 013.8 i SITC Revised, som overvejende omfatter konserves, men ogsaa andet "prepared or preserved meat"). Den kinesiske eksport menes at vaere Luncheon Meat, hvoraf en betydelig del blev beslaglagt i Famagusta havn ved invasionen, og som nu siver tilbage (det siges, at importoeren har betalt for at faa noget af det igen). Ioevrigt er der stadig partier paa lager maerket "via Famagusta" og saaledes indkoebt og klareret foer invasionen, hvilket trykker priserne betydeligt. Ifoelge de besøgte importoerer er der bortset fra partier fra Oesteuropa kun importeret ubetydelige maengder konserves i aar. Bortset fra den almindelige nedgang i omsaetningen har et andet forhold betydning for afsaetningen af koedkonserves, nemlig de mange tusinde kartonner corned beef og luncheon meat som blev givet i flygtningehjaelp. Modtagerne kan rimeligvis til tider faa lyst til en anden kost, og det er udbredt, at de saa bytter nogle daaser corned beef med andre varer - saaledes kommer en del koedkonserves paa markedet til en formodentlig lav pris, hvilket naturligt medfoerer nedgang i salget af komplementaere produkter. Der var under vort ophold ca. 14.000 (ca. 150 tons) kart. corned beef (men intet LM) paa lager, og det overvejedes at udbyde disse og andre varer til de lokale handlende og istedet give flygtningene et kontant beloeb. Prisen for disse varer skulle fastsaettes af regeringen under hensyn til den gaeldende markedspris. Vi saa bl.a. foelgende detailpriser:

<u>Luncheon Meat</u>			<u>Chopped Ham & Pork</u>	
Zwan	7 oz.	CP 0,135 - 0,140	CP.	0,205 - 0,250
	12 oz.	0,190 - 0,200		
Bull	7 oz.	0,115 - 0,125		
	12 oz.	0,160		
Ma Ling	12 oz.	0,200 - 0,210		
Dansk "A"	7 oz.	0,160 - 0,165		0,230 - 0,245
Dansk "B"	12 oz.	0,195 - 0,200	10½ oz.	0,340 - 0,350

Shoulder Picnic

Polsk	1 lb.	CP 0,470	
Ungarsk	1 lb.	0,550	
Dansk "A"	1 lb.	0,600	
Dansk "B"	1 lb.	0,575	1,000 CP = D.kr. 15,50

Skinke uden fedt og skind

CSSR 1 lb. CP 0,600 - 0,625

For toldsatser - se vor rapport af 20.2.75

Det oplystes endvidere, at der i januar var importeret 2000 cart. LM

og chopped ham af det bulgarske maerke SILVA til en pris af henholdsvis US\$ 1000 og US\$ 1050 per ton cif net i 7 og 12 oz. daaser. Prisen skulle nu vaere steget med ca. 25%. Ifoelge indholdsfortegnelsen paa LM-daasen er det rent koed, og en proeve er sendt til Slagteri- og Konserverlaboratoriet for analyse.

Samstemmende erklærede de importoerer af danske konservermaerker, vi besøgte, at de hver dag maatte se kunder foretraekke de billigere oestprodukter, og flere fortalte ligeud, at de var ved/havde etableret kontakt med nye oesteuropaeiske leverandoerer for at beholde kunderne, der tidligere koebte danske varer.

Svinekoedsprodukter

Som naevnt gives der ikke laengere tilladelse til import af en raekke svinekoedsprodukter, der kan produceres lokalt. Danmark har hidtil vaeret naesten eneraadende leverandoer af svinekoed, da en raekke andre lande er udelukket p.g.a. frygt for M & K. Salami har vaeret "vores" marked, men en billig lokalproduktion er nu etableret med priser fra CP 0,200/lb og opefter - der laves flere mere eller mindre velmagende typer, men da de fleste koerber ind med haanden paa tegnebogen, er det de billige kvaliteter, der saelges. Danmark eksporterede i 1974 spegepoelser for omtrent 1 mill. kr. efterfulgt af Frankrig med ca. 170.000 kr. Bacon produceres ligeledes lokalt - ogsaa pakket i lufttaette poser. Vi saa dansk back bacon 8 oz. til CP 0,475 - lokalt 200 gr. CP 0,275 og dansk streaky bacon 8 oz. til CP 0,375 - lokalt CP 0,225 for 200 gr.

Der findes desuden et ganske stort udbud af lokal produceret paalaeg (skinke, mortadella, roeget moerbrad etc.) baade pakket og frisk afskaaret. Der foertes under vort besog forhandlinger om udstedelse af specielle importlicenser for et antal svinesider, da den lokale produktion ikke var tilstraekkelig - en saadan licensudstedelse afhaenger dog af, om de besluttende myndigheder finder den tilbudte pris, som gennem lokale importoerer paa tender-vis fremsendes til Handelsministeriet, tilstraekkelig lav. Som eksempel kan naevnes, at da der opstod mangel paa kalkuner, forkastedes de tilbudte priser, og der importeredes istedet dag-gamle kalkuner fra Israel til lokal opdraet.

Til fremme og forbedring af den lokale produktion udtryktes der desuden interesse for indkoeb af danske avlssvin.

Det eneste produkt, hvor vi stadig nyder omtrent eneret, er intestine fat, som importeres i betydelige maengder. Dette anvendes ved tilberedelse af en slags smaa frikadeller, formet som en lille trind poelse, som pakkes ind i fedt og derefter grilsteiges paa spyd - og smager pragtfuldt. Der findes naturligvis variationer, og fedtet indgaar omtrent dagligt i den almindelige husholdning.

Andet koed og aeg

Importforbudet gaelder ogsaa oksekoedsprodukter som hamburgers, hakkekoed og lign., medens de mindre solgte specialudskaerlinger formentlig stadig vil kunne akcepteres - dette er dog noget, som tages op i hvert enkelt tilfaelde, i.e. for hver ansogning om importlicens, og helt faste retningslinier kunne ikke opgives.

Dog er det sikkert, at der ikke foreloebig vil blive givet tilladelse til import af fjerkrae og aeg. Vi eksporterede i 1974 340 tons fjerkrae og i aar 184 tons, hvilket er taet ved den totale import.

Cypern importerede de foerste 6 maaneder i aar 968.000 dusin aeg, hvoraf Holland leverede 586.500 til CP 156.238, Danmark 283,500 dusin til CP 68.729 og Finland 96.000 dusin til CP 22.051.

Smoer

Dansk smoer har aldrig opnaaet stoerre popularitet paa Cypern - nogle importoerer finder prisen for hoej, medens andre kun er interesserede, hvis der kan gives eneforhandling. Leverandoererne er mange; Irland og Frankrig er saedvanligvis de stoerste, men Oestrig, som den sidste tid har erobret et betydeligt marked for sine mejeriprodukter i det meste af Mellemoesten, topper nu listen for de foerste 6 maaneder i aar med 50,5 tons, Irland 40,5 tons, Oesttyskland 25 tons og Frankrig 14 tons. I 1974 importeredes 522 tons, hvoraf Irland og Frankrig hver leverede 175 tons, og der er saaledes tale om en betydelig reduktion i den totale import. Naar det kniber, kan smoer erstattes med andre billigere fedtstoffer og olier, og den store nedgang i turismen har som paa andre importerede foedevarer ogsaa sat sit praeg paa smoerimporten. Detailpriserne var foelgende:

Oestrigsk	½ lb.	CP 0,145 - 0,150
Kerrygold	½ lb.	0,150 - 0,170
Lurpak	½ lb.	0,195 (saas kun i en forretning)
Anchor	¼ lb.	0,075
Engelsk	½ lb.	0,130
Tysk	250 gr.	0,125
Lokal	½ lb.	0,150

Ost

Cypern producerer atter tilstraekkeligt feta og halloumi ost, som derfor ikke tillades importeret. Den altdominerende udenlandske type ost er Edam, som skoennes at andrage ca. 800 tons om aaret, medens ogsaa smelteost paa grund af den lave pris saelges i betydelige maengder. Specialostene forsvandt for stoerstedelens vedkommende med turisterne. Der importeredes i 1974 omtrent 1500 tons ost, og igen er det Oestrig, der har overtaget foererpladsen med 483 tons, Finland, som tidligere var den stoerste leverandoer, 395 tons, Holland 211 tons medens Danmark er opfoert med 38 tons, men vaerdimaessigt til 1/3 af den hollandske eksport. I det foerste halvaar af 1975 er billedet det samme, blot har Holland byttet plads med Finland (henholdsvis 201 og 88 tons) medens Oestrig ligger paa 324 tons. Til belysning af prisniveau'et kan naevnes, at halloumi saelges i detail til CP 1,400 per oke (1,27 kg), feta CP 1,100 per oke, Edam CP 0,725 - 0,825 per oke, smelteost i blokke CP 0,700 per oke. Af importpriser naevntes hollandsk Edam Hfl 3,01 per kg cif og hollandsk 40% smelteost i 2 kg blokke Hfl 2,20 per kg cifc5. Ioevrigt ses der nu fra bl.a. Vesttyskland Edam i rektangulaere blokke, hvilket betyder lettelser og besparelser ved pakning og transport.

Maelkekonserves

Der er under normale omstaendigheder tilstraekkelig lokal produktion af frisk maelk, og fuldfed pulver ses ikke i forretningerne. Det store salg ligger i soedet, kondenseret maelk, som anvendes til utallige formaal, og hvoraf der i 1974 importeredes 5.305 tons fra Holland (1600 tons), U.S.S.R. (1420 tons), Frankrig (1157 tons) og Danmark (783 tons). I januar-juni 1975 er importeret 2430 tons, hvoraf over halvdelen kommer fra U.S.S.R. Udsalgsprisen for 14 oz.

er for Nestle CP 0,145 medens de fleste andre maerker, incl. det russiske, saelges til CP 0,125.

Det eneste maelkepulver, vi under besoeget saa i detailforretninger, var France Lait's Regilait uden fedt, som anvendes ved diaeter og af folk med vaegtproblemer, og som koster CP 0,400 for 300 gr.

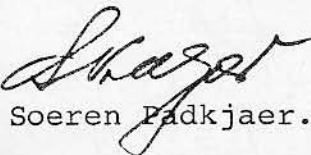
Andre varer

Vi havde et godt marked for fiskespecialiteter, da der var turister paa oeen, men salget er nu gaaet tilbage. Der er i aar leveret 150 tons malt fra Danmark (vaerdi: CP 20.000) og samme kvantum fra Frankrig (CP 24.000) medens CSSR har leveret 400 tons til CP 48.000. Laeggekartofler kom i aar fra UK (3100 tons) og Irland (1050 tons), medens Holland var ene om at levere 1700 tons spisekartofler. Paa oel-fronten klarer vi os bedre - ud af 59.347 gallons i foerste halvdel af 1975 leverede danske bryggerier 38.517 gallons, UK 9.527 gallons. Det skal i denne forbindelse naevnes, at der paa Cypem fremstilles Carlsberg oel paa licens, og dette maerke importeres derfor ikke.

Kommentarer

For en periode maa vi forvente, at vor eksport af foedevarer til Cypem vil gaa naesten i staa. Paa trods af at situationen paa oeen endnu ikke er afklaret, sporede vi under besoeget en overraskende optimisme, og den driftige befolkning er i fuld gang med nye projekter - der startes i det smaa, for naar man en gang har maattet forlade sit hjem og arbejde, satser man ikke alt paa et braedt. Som produktionen stiger, vil importen blive lempet og koebekraften stoerre, men afhaengig af laengden af denne periode vil befolkningen vaennes til lokale/ billige oestprodukter, og det frygtes, at de danske eksportoerer vil faa svaert ved at genoprette deres tidlige eksport. Vi kan kun derfor anbefale, at kontakten holdes vedlige, saa vi er klar, naar der viser sig en mulighed.

Med venlig hilsen,
Beirut kontoret.

Soeren Padkjaer.

Beirut, October 1975

SP/ka

Bilag 1. Udclip fra Beirut-bladet "Daily Star" 2. september 1975

" 2. Bedømmelsesrapport fra Slagteri- og Konserverlaboratoriet.